

Kiss Árpád

20 éve hunyt el *Kiss Árpád*, a magyarországi pedagógiai modernizáció úttörője. Tiszteletére emlékülést szerveznek tanítványai. A Magyar Pedagógiai Társaság – mely egykori elnökét tisztelettel Kiss Árpádban – a jeles professzor nevét viselő díj kitüntetettjeit hívta össze beszélgetésre.

A csenyétéi daloskert

Magyar cigány iskolai énekeskönyv (hangkazettával)

A cigányság oktatásának segítésére, kultúrájának az iskolai életbe való bevitelére eddig még alig készültek kiadványok. Eddig egyedül a román anyanyelvű beások azok, akik kultúrájuk két területéről, a zenéről és a meséről jelentettek meg iskolai segédanyagot. A magyarországi cigányok döntő többségét, mintegy 71%-át kitevő magyar cigányok kultúrájáról azonban eddig még semmi sem volt iskolai célra hozzáférhető. Hozzá kell tenni, hogy az érdeklődő nagyközönség számára is csak egyetlen, de a boltokban már mintegy tíz éve nem kapható hanglemez jelent meg, néhány népmese kiadvány pedig kis példányszámban, kizárólag a tudományos közönség számára elérhető.

A kiadvány arra irányul, hogy mintegy megkezdjük vele ennek a rendkívül súlyos hiánynak a pótlását. Alapvetően kétféle célt szolgál: egyrészt a magyar cigány zenekultúra azon daltípusait tartalmazza, amelyek leginkább reprezentatívak. Másrészt segédanyagként szolgál azon pedagógusok számára, akik egy-egy adott közösség zenei anyagát, zenélési szokásait stb. kívánják az iskolában megjeleníteni. Ehhez kapnak a kötetel, illetve kazettával útmutatást: hogyan kezdjenek hozzá és milyen eredmények, azaz dalműfajok, zenélési hagyományok szokások stb. élhetnek a közösségekben.

A kiadvány egyetlen közösség, esetünkben egy cigány falu zenei hagyományainak monografikus felvételéből, illetve feldolgozásából indul ki. Figyelme a közösségekben található zenei műfajok, zenés népszokások és zenélési szokások egészére kiterjed. A bevezető tanulmányok közül az elsőt *Pólya Zoltán* írta, aki nyolcév-

nyi tanítói munkája alatt a helybeliek zenélési szokásait megfigyelte, és tapasztalatait élményszerűen írja le. A második tanulmány a népzene kutató *Kovalcsik Katalin* és a zene tanár *Kubinyi Zsuzsa* műve, akik Pólya Zoltán és Kovalcsik Katalin Csenyétén készült zenei felvételeit leírták, a dalanyagot stílusok és típusok szerint osztályozták és összeállították belőle a 74 dallamot bemutató Példatárát, illetve a hangkazettát. Tanulmányuk a csenyétéi cigányok zenekultúrájának, zenélési szokásainak bemutatása mellett javaslatot is közöl a pedagógiai felhasználásra. A bevezető tanulmányok után következik a Példatár, amely a dallamokat a kazettán lévő sorrendben, illetve zenei rendben közli, majd a Mutatók című fejezet a gyűjtési adatokat, illetve a jobb eligazodást segítő mutatókat (a dalok kezdősorai abc-rendben, előadók listája) tartalmazza. A hangkazettát a szerzők úgy állították össze, hogy komplex zenei élményt nyújtson, tehát bármikor: tanórán, iskolai ünnepségen vagy akár otthon hallgatható legyen.

Zánka

Az 1999. évi országos zánkai konferenciának az iskolai marketing a központi témája.

Freinet – magyarul!

Művelődéstörténeti esemény! Megjelent egy teljes Freinet-mű magyarul. „Mátyás mondásait”, a francia reformer néptanító alapvető elméleti művét a Kemény Gábor Iskolaszövetség adta ki. Jellegzetes, hogy a fordító, *Ósz Gabriella* eszperantó nyelvről ültette át magyarra a könyvet.

Balogh Jenő gyémántdiplomája

A hazai vizuális pedagógia örökifjú nagy reformere gyémántdiplomát vett át a Képzőművészeti Főiskolán. Az idős Mestert tanítványai, tisztelői köszöntötték a Nemzeti Tankönyvkiadóban rendezett ülésen. A Mester korát meghazudtoló kritikus hevülettel bírálta pedagógiánk maradiságát, a verbális kommunikáció „vaskos bástyáit”, követelte a vizualitás jogait.

Oktatásmenedzsment

A menedzsment tudomány viszonylag új keletű a különféle szervezetek működésével foglalkozó diszciplínák körében: eredete az Egyesült Államokban a század első évtizedeire tehető. Még inkább újnak kell tekintenünk a menedzsmentet az oktatásügy vonatkozásában. Ennek kialakulása, majd látványosan gyors fejlődése az angolszász országokban a hatvanas években ment végbe.

A magyar nyelvben is honossá vált menedzsment szó használata azonban nem a fogalom eredetével vagy valamiféle angomániával magyarázandó. A menedzsment más, mint pusztán „vezetéstan”. Hogy mi, az persze nem magától értetődő. A vezetés tartalma, viszonyai és technikai folyamatos változásban vannak. Maga a szakma is vitatkozik a menedzsment mindenkorai definícióján s annak más tudományoktól, így a szociológiától, a szervezetelméletektől, a közgazdaság-tudománytól vagy a politikatudománytól való elhatárolásán.

A menedzsment dinamikus diszciplína: úgy koncentrálna a szervezetre, hogy azt a benne közreműködő vezető(k) és nem vezetők, valamint azok csoportjaiból álló alakulatként írja le; úgy elemzi a szervezet működését, hogy abban a tervezéstől az eredményességig valamennyi funkciót egymásra vonatkoztatva értelmez. Nem véletlen tehát, hogy a piaci szféra termelő, majd később szolgáltatási ágazatai és a menedzsment egymással kölcsönhatásban fejlődtek. S talán az sem véletlen, hogy ez a közelítésmód nehezen kapott teret az oktatásügyben.

A rendszerváltással Magyarországon is létrejöttek egy piaci versenytársadalom kialakulásának feltételei. Egy ilyen társadalom azonban nem alakul ki magától. A megfelelő jogi, gazdasági, társadalmi háttér mellett a tudás, tapasztalat alapvető. Ennek a felismerésnek a nyomán jól érzékelhetően indult meg a menedzsment előretörése a legkülönbözőbb szintű képzésekben, elsősorban a pénzügyi és a termelő szférában.

Az oktatásügyben a piac, a versenyhelyzet kezdetei visszanyúlnak a rendszerváltás előtti időszakra. Az 1985-ös

oktatási törvény és a gazdaság fokozódó krízishelyzete, lehetőségek és kényszerek együtt hatása adott nagyfokú cselekvési szabadságot az iskoláknak, s azon belül is vezetőiknek a kezébe. Az oktatásirányításban a decentralizáció kezdeteit jelentő nyolcvanas évek második felére a néhány alternatív program közötti választás lehetősége, valamiféle tankönyvpiac léte, a középiskolai kínálat – szinte áttekinthetetlen – bővület jelentett választási lehetőséget az iskolahasználónak. S szinte ezzel egy időben a választás lehetőségénél „keményebb” tényező, a demográfiai hullám – előbb az általános, majd a középiskolák szintjén – jelentett új kihívást: élesedő versenyt a tanuló-utánpótlás biztosítására más iskolákkal szemben. Az iskolák emellett a szűkülő erőforrások között rákényszerültek az intézmények működési körének kibővítésére, szolgáltatások vállalására, külső anyagi segítség igénybevételeire, az intézmény piacosítására is. Az önkormányzati iskolafenntartás ténye pedig már nem csak az oktatási rendszeren belül az iskolák között okozott versenyhelyzetet a szűk finanszírozási forrásokért való harcban, hanem az „iskolaügy” jelentőségét, értékét is versenytényezővé tette a település más feladataival való összehasonlítás révén. Ha mindehhez hozzákapcsoljuk a Nemzeti Alaptanterv iskolai elkészítésének és fenntartói elfogadtatásának munkáit, akkor könnyen belátható, hogy szakmai, politikai, társadalmi érvek sora igényli a menedzsment szemléletet és tudást az oktatásügyben is.

Ezt a szükségletet – empirikus tapasztalat szerint – maguk a működő iskolavezetők, s az iskolai vezetőképzéssel foglalkozó intézmények is érzékelik. Már 1991-ben ezer iskolaigazgatóval történt empirikus vizsgálatok is azt mutatta, hogy a gyakorló iskolavezetők több, mint kétharmada venne részt korszerű, gyakorlatközelű, a menedzsment elemeire építő vezetőképzésben, jöllehet nagyobb részük előzőleg már végzett valamilyen vezetőképző tanfolyamot vagy iskolát. Az ilyen kurzusok iránti igényt a képzéssel foglalkozó intézmények is érzékelik. A

Holland–magyar iskolai vezetőképző program Eötvös Loránd Tudományegyetemen tartott egyéves kurzusa is ennek tapasztalatait erősítette. a vezetőképzés korszerű tananyagainak, taneszközeinek kifejlesztését, a nálunk fejlettebb tapasztalatok átvételét, megismerését kívánja szolgálni az a kötet, amely az élenjáró külföldi szakirodalomból válogatott tanulmányokat jelentet meg magyar nyelven.

A kötet elsősorban az iskolaszervezetre és a szervezetfejlesztésre koncentrál; azon belül is több elméleti megközelítést tartalmaz. Az iskola mint szervezet megértését segítő elméleti tanulmányok mellett az iskolai szervezetnek, az iskola kultúrájának, az öngazgató iskola modelljének megismerésével a kötet a képzésben való felhasználás célja mellett gyakorlati segítséget is képes nyújtani a szervezetfejlesztéssel ma gyakran szembenézőni kényszerülő iskolavezető számára is.

A kötet tartalma:

Tony Bush: Az oktatásmenedzsment elméleti. A menedzsment fontossága az oktatásban.

Gareth Morgan: Szervezetképek. Bevezető. Egy modell: Érdekek, konfliktus és hatalom – a szervezetek mint politikai rendszerek.

Peters-J. Waterman: A kiválóság keresése. A szervezeti politikai változások stratégiái.

Wendell L. French–Cocil H. Bell, jr.: Szervezetfejlesztés. Mi az a szervezetfejlesztés? A szervezetfejlesztés működési összetevői.

Mark Hanson: Oktatásirányítás és szervezeti viselkedés. Kontingencia-elmélet (Sztituációelmélet)

Edgar Schein: A szervezeti kultúra és a vezetés. A tanuló kultúra.

Brian J. Caldwell–Jim M. Spinks: Az öngazgató iskola. Milyen az öngazgató iskola? Hatékonyság az együttműködő iskolai menedzsment révén.

Hedley Beare–Brian J. Caldwell–Ross M. Millikan: Hogyan csináljunk kiváló iskolát? Az iskolai kultúra fejlesztése.

Stephen Murgatroyd–Colin Morgan: Totális Minőség Menedzsment (TQM) és az iskola. A minőség definíciói és jelentősége az iskolai totális minőségmenedzsmentre.

Linda S. Ackermann: Fejlődés, átmenet és átalakítás: az intézmények belső változásainak kérdése.

Philip Kotler–Karen F. A. Fox: Stratégiai marketing oktatási intézmények számára. A marketing-tervezés folyamata. A piacok megértése, Kommunikáció a „közösséggel”.

Innováció az oktatásügyben

Szimulációs játék

Mindannyiunknak nap mint nap számtalan kisebb-nagyobb változással kell szembenézni mind a szakmai, mind a magánéletben. Ezekre általában gyanakvóan tekintünk, hiszen mindenki számára nehéz dolog a megszokott, jól ismert, biztonságos helyzet feladása és helyette valami kevésbé ismerős kipróbálása. A változások kezdeményezői gyakran csak a feladat szervezeti és szervezési oldalára koncentrálnak és hajlamosak megfeledkezni az új helyzetre felkészülő, a kevésbé ismert feladatokat felvállalni kényszerülő egyénekben lejátszódó folyamatokról.

Az oktatásügyi változások napjainkban számos új kihívás elé állítják az érintetteket. Az „Innováció az oktatásügyben” játék az oktatásügyi szervezeti változások szimulálásának eszköze. A résztvevők játékos helyzetben tanulják meg az iskolai innováció sikeres menedzselésének fontos elemeit. Valós stratégiákat próbálhatnak ki ahhoz, hogy milyen módon lehet egy fenntartó és a hozzá tartozó iskolák életében meghatározott célnak megfelelő változásokat elérni. A játékban résztvevő 3–5 fős csoportok 3–3 és fél óra leforgása alatt végigjárják a sikeres iskolai innováció érdekében megteendő legfontosabb lépéseket, de egyben játékosan átélik azt is, hogy a változási folyamatban részt vevő egyének szempontjából egyáltalán nem mindegy, hogy mely mozzanatra mikor kerül sor.

A szimulációs játékot – 15 éves kutatási tapasztalatokra támaszkodva – az amerikai „The Network” cég fejlesztette ki 1990-re, elsősorban az oktatásügyi vezetőképzés számára. (Eredeti neve: Making

Change for School Improvement.) Négy évvel ezelőtt sor került európai – holland – adaptálására, amelyet az 1995/96. tanév végére a magyar változat kimunkálása követett. A magyar adaptálók jelenleg a lefordított és a hazai oktatásügyi környezet-hez igazított kísérleti változat kipróbálását végzik, amelyet a kiadás előtt legalább 10–12 „próbajáték” tapasztalata alapján kívánunk véglegesíteni.

Egy játékkészlet 3 csoport, azaz 9–15 főnek kínál egy időben játéklehetőséget. Több készletet alkalmazva a résztvevők száma emelhető.

Fordulópont

A Pont Kiadó új periodikát indított útjára a fenti címen. A kiadó hagyományaihoz híven a gyermekvédelmi nézőpontot érvényesíti a kötetekben. Az első kiadvány gyermek és média viszonyát fűzte tollhegyre.

Gyermekvédelem

Az ismert szerzőpár, Csizmár Gábor és Bíró Endre új jogszabály-feldolgozó és értelmező „kapcsoskönyvvel” jelentkezik. *Herczog Mária* a lektora és a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó adja ki A szociális munka és a gyermekvédelem jogi kézikönyve című „kapcsoskönyvet”.

Új tankönyvek

Deli István Bevezetés a pedagógiába és Didaktika címmel írt tankönyvet az egyetemre váló kaposvári tanítóképző számára. Érdekesen egészíti ki e munkákat az andragógus Magyar Miklós munkáltató tankönyve, melynek címe A tanulás – élettevékenység.

ÁMK

Sor került a „Bajai ősre”, az innovatív ÁMK-k országos találkozójára. A két ágazat közé szorult művelődés egységessülő folyamataira hívták fel a résztvevők a figyelmet.

Zeneterápia

Kokas Klára új könyvét (Öröm, bűvös égi szikra címmel) az AKKORD Kiadó

adta ki, folytatódik a foglalkozások ihletett leírása.

Varvasovszkyné Velsz Dóra kötete magánkiadás. Címe: Zeneterápia és gyógypedagógia súlyosan és halmozottan sérültek intézményeiben. A könyv gazdag és meggyőző módszertani munkákat mutat be.

Lillafüred '99

A nagy hagyományú lillafüredi konferenciára 1999-ben is sor került. Reprezentatív előadók és vitavezetők tárgyaltak az esélyegyenlőség problematikájáról.

Új könyvek

a minőségbiztosításról

Setényi János: A minőség kora. Bevezetés az iskolai minőségbiztosítás gyakorlatába. Raabe Kiadó.

Balogh Anna (szerk.): Minőségértékelés, minőségbiztosítás az oktatásban. Szöveggyűjtemény. Fejér megyei Pedagógiai Intézet.

Horváth Attila: Minőségbiztosítási eszközök az óvodában, iskolában. Műszaki Könyvkiadó.

Szuromi Pálné (szerk.): Az oktatás minősége. Pedagógusoknak a minőségről. Csongrád megyei Pedagógiai és Közművelődési Kht.

Trencsényi László: Minőségbiztosítás a pedagógiai programban – hogyan? Okker.

Tóth Tiborné–Tóth Andrea: Értékelés és minőség a közoktatásban. Műszaki Könyvkiadó.

Középpontban a minőség – az ÁMK-ban is. Tanulmánygyűjtemény. Baja. ÁMKOE.

Tehetség

Vác a helyszíne a Magyar Tehetséggondozó Társaság szakmai rendezvényének és éves közgyűlésének. Mint köztudott, a társaság választmánya bizalmat szavazott Czeizel Endre elnöknek.

Kárpátalja

Pornói Imre és Szabó József a szerkesztői annak a kötetnek, melyet a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Pedagógiai Intézet adott ki a magyar iskola ezer évére emlé-

kezvéen. Szemelvények Kelet-Magyarország és Kárpátalja iskolatörténetéből a kötet címe.

Mustra

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Pedagógiai Intézet módszertani pályázatának legjobb munkáiból készített kötet jelent meg a fenti címmel. Az írások igazolják, hogy a pedagógia, az iskola humanizálásának, a személyiségfejlesztésnek, az elfogadó pedagógiai magatartásnak vannak a mindennapi pedagógusmagatartásba beépült készségei, fogásai a hátrányos helyzetű régióban, a legnehezebb feltételek mellett működő iskolák, óvodák pedagógusaiban is. Sok írás szól a cigánygyerekekkel és szüleikkel alakuló konstruktív pedagógiai kapcsolatról.

Könyv és Nevelés – újra

Szellémesen jegyzi meg bevezetőjében a főszerkesztő, Balogh Mihály, hogy az idők múltával bizony az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum folyóiratát a „kor szellemében” – „Információhordozó és Személyiségformáló Pedagógiai Ráhatás” néven kellene illetni. Ám a tradíció kötelez: Könyv és Nevelés néven rangos folyóirata volt az iskolai könyvtárügynek évekig, váratlanul 1987-ben szakadt meg a folyam, s 12 év után indul újra a folyóirat. Dokumentumai tükrözik a szakma változásait és az OPKM gazdagodott funkcióit is, így a tankönyvügy, a tanszerügy is önálló rovatokat kapott. Ami még fontosabb: újra van rendszeres kritikai orgánuma a gyermek- és ifjúsági irodalomnak: önálló rovat maradt a lapban.

Takács Géza lapja

Az „iskola vaskos bástyáit” ostromolni nem szűn szakember lapot alapít: *Iskola-kép* címmel. A sajtóban közzétett felhívásában a szerkesztő a napi gyakorlatra reflektáló kollégáit toborozza szerzőnek.

Usinszkij

Ki emlékszik már Usinszkijra? Olyan oroszos a neve, tán még gyanús is – véli a mai olvasó. Holott K. D. Usinszkij a 19. század utolsó harmadának nagy hatású, nyugatos tájékozódású polgári pedagógusa volt

Oroszországban. Nemzeti klasszikus. A modern fejlődés úttörője. Kortársa a mi nemzeti klasszikusainknak, nemzeti liberálisainknak. Szabó Miklós kisonográfija, melyet az OPKM adott ki, ezért hiánypótló kiadvány.

Amatőr bábmozgalom

Az egri Ifjúsági Ház rendezésében hatodik ízben sorra került országos gyermekbábos fesztivál előestéjén szakmai konferencián jelentette be: felkészültnek érzi magát, hogy a gyermekek bábjátékos mozgalmában súlyponti szerepet vállalva a fesztivált valószínűs, évente sorra kerülő, az országot megmozgató, felmenő rendszerű rendezvényé fejlessze. Ebben segítséget kap a Harlekin Bábszínház egykori alapítójától, akik érzik az amatőrizmus iránti és a gyerekvilág iránti elkötelezettségüket. A feladatvállalásban segíti az egrieket a budapesti központú Báb-
játékos Egyesület (Internet-címe: www.jatekhaz.skicc.hu/babjatekos). A konferencia alkalmat adott a mustrára is, a NAT-korrekción megtepázta a bábos mozgalmat, hiszen korábban remélt diadalútjuk az iskola világába megszakad. A megyei közművelődési központok hatóereje csökkent. A képzés kevés és drága. A bábcsoportok találkozóinak gátat szabnak a közlekedési költségek. A bábmozgalmat korábban segítő úttörőmozgalom figyelme nem terjed ki már olyan intenzitással, más gyerekszervezetek érdeklődését még fel kell kelteni. Mindenesetre az egri találkozók törzsvendégei a miskolciak, a szabolcsiak, a hevesiek, Hajdú-Bihar-beliek, csongrádiak, Tolna megyeiek, Somogy és Zala megyeiek, komáromiak, veszprémiak. Néhány megyében idén is szerveztek bábos találkozót. Felvetődik a regionális szervezés esélye, illetve más civil társulások lehetőségének végiggondolása. A konferencia résztvevői úgy vélték, hogy egy jól szervezett fesztiválrendszer dinamizálhatja a nagy hagyományú, de ma kritikus helyzetben lévő gyermek-bábmozgalmat. Egy korszak jelképes zárókövének tekinthető a minap elhunyt Koós Iván emléke, aki magában egyesítette a gyermekeknek játszó profi bábjátékost, az amatőrmozgalmat segítő-koordináló szakembert, sőt a

játszóházas pedagógiai bábjátékot űző játékost is. Vajon felidézhető-e még ez a hármasság?

Ökoszolgálat

Az Ökoszolgálat Alapítványt 1990 novemberében hozta létre nyolc környezetvédő társadalmi szervezet, a Dorogi Környezetvédelmi Egyesület, az EYFA Magyarországi csoportja, a Göncöl Alapítvány, az ISTER, a Káli Medence Környezetvédelmi Társaság, a REFLEX, a Talento Alapítvány, a Zöld Jövő Környezetvédelmi Egyesület és négy magánszemély.

Tevékenységükhöz támogatást többek között a Központi Környezetvédelmi Alap, Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ, Autonómia Alapítvány, SCORE, PHARE, Ökotárs Alapítvány, Független Ökológiai Központ, Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. ker. Önkormányzat, Fővárosi Önkormányzat, a MATÁV, a Soros Alapítvány nyújt, s az alapító csoportok is hozzájárultak. Fennmaradásukra tartós anyagi fedezet nincs, időről időre pályázatokból próbálják megteremteni működési feltételeiket.

Céljuk, hogy hidat képezzenek a társadalom különböző résztvevői között, a lakosság, a hatóságok, a civil szervezetek és a szakemberek között, segítve az egymásra találást, a problémák megoldását, az információ-áramlást a környezet védelme és az ember érdekében.

Mi veszélyezteti környezetünket, mi is az az ózonlyuk, globális felmelegedés, savasodás, amiről olyan sokat hallani?

Ki a szakértője egy adott környezetvédelmi témának, problémának?

Mit tehetünk mi magunk a környezet védelmében?

Hogyan láthatunk hozzá egy környezeti probléma megoldásához?

Mikor lesznek a közeljövőben környezetvédelemmel kapcsolatos események, demonstrációk, konferenciák?

Mivel foglalkoznak az egyes környezetvédő szervezetek?

Hol vásárolhatunk környezetbarát termékeket?

Milyen könyvekben, folyóiratokban olvashatunk környezetvédelemről?

Ilyen és hasonló kérdésekre válaszol az Ökoszolgálat.

Hogyan segít az Ökoszolgálat? Az Ökoszolgálat nem vállalhatja fel a beérkező problémák megoldását, viszont segít megoldási módok keresésében. Mivel két egyforma eset nincs, így kész „recept” sincs, ám a „hozzávalók” ismertek, és ezt a tudást megosztják a hozzájuk fordulókkal.

Szolgáltatásaik

Felvilágosítás:

- környezeti problémák hátteréről,
- környezeti adatok fellelhetőségéről,
- jogszabályokról, a környezetvédelem hatósági rendszeréről,

– különböző szennyezők egészségi hatásairól,

– környezetbarát életmód fortélyairól.

Adatbázis:

– környezet-, természet-, és állatvédő szervezetekről,

– a témával foglalkozó újságokról, rovatokról, rádió- és tv-műsorokról, újságírókról, szakértőkről,

– a hulladék újrahasznosítási lehetőségekről,

– veszélyes hulladékot ártalmatlanító cégekről,

– környezetbarát termékekről,

– tanulási, továbbképzési lehetőségekről.

Kölcsönzés

– könyvek, folyóiratok,

– fogyasztásmérő,

– akkutöltő.

Eseménynaptár:

– a közeljövő környezetvédelmi eseményeiről.

Irodájukban fellelhetők

– a témával kapcsolatos könyvek, folyóiratok, szóróanyagok,

– nevelési segédanyagok,

– társadalmi szervezetek által készített tanulmányok.

Mi az, hogy ÖKO?

E kis szócska rövidítésként az ökológiát takarja, amely az élőlények természetbeni előfordulásának feltételeit, körülményeit vizsgáló tudomány. A szót a környezetvédő

mozgalmak általánosan az ember és környezete közötti kapcsolatra, kölcsönhatásra értik. Olyan életmód keresését jelenti ez számunkra, ami nem veszélyezteti Földünk fennmaradását, összhangban van a természettel.

Ökoszolgálat

1054 Budapest, Vadász utca 29.

Telefon/fax: 311-7855

Belföldről díjmentesen hívható:

80-269-446

Pest megyei olvasnivaló

A Pest Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet (1052 Bp., Városház u. 7. Tel.: 317-6570, fax: 266-9081) kiadványaiból:

Mertlné: Számolási készségfejlesztő feladatok gyűjtemény 1. oszt.

Nagy István: Felzárkóztató feladatgyűjtemény matematikából 6., 7., 8. o.

Matematikai feladatbank 5–8. oszt.

Csömöriné: Feladatok az ige helyesírásának gyakorlására 6. o.

Bíró Zoltán: Témazáró feladatok biológiából 6., 7., 8. o.

Pálné-Bíró Z.: Témazáró feladatok földrajzból 6–7. o.

Pálné-Bíró Z.: Témazáró feladatok földrajzból 8. o.

Gulyás: Nyelvi barangolások

Ujvári: Matematika tehetségfejlesztő versenyfeladatok gyűjteménye

Jekkel E.–Horváth F.: Rejtvénnyel könnyebb!

Farkas Károly Játszd el a teknőcöt! 1–2. o., 3–4. o., 5. o.

Tóth Tibor: Nyelvtani stúdium középiskolásoknak

Turóciné: NAT kompatibilis tanári segédlet 8. és 9–10. o.

Képességfejlesztő szabályjáték gyűjtemény I., II., III.

Tóth T.: Osztályfőnöki kézikönyv

Bakóné: Táncold át az esztendő!

Zsidákoviczné: Hej, óvoda, óvoda

Buresné: Életvitel tanmenet 5., 6., 7., 8. o. számára

Buresné: Életvitel tanterv

Péter Etelka: Sóhajtásnyi csönd (verseskötet)

Zsidákovits: Álomországban jártam?!

Tóth Tibor: Irodalom, nyelvtan feladatlapok 7. o.

Érettségizettek szakképzési lehetőségei

Alapítványi és magániskolák

Közlekedési ismeretek

Ünnepel az iskola I–II–III. kötet

Lépésről lépésre

Szakmai szervezetek együttműködése

A Sulibörze keretében 1999. szeptember 4-én, a szervezetek hagyományos tanévnyitói rendezvényén huszonöt szervezet képviselője ismételten napirendre tűzte a pedagógus szakmai szervezetek rendszeres együttműködésének kérdését. A jelenlévők megerősítették, hogy szükségesnek tartják az együttműködést.

Az együttműködés célja: a szakmai szempontok és érdekek hatékonyabb megjelenítése, érvényesítése. Ennek érdekében felmerült javaslatok:

– az információcsere javítása;

– ajánlások tétele, a döntések előkészítésében való részvétele;

– szükség esetén közös fellépés a szakma érdekében;

– közös információs iroda működtetése;

– a megfelelő szervezeti forma kialakítása;

– felmerült továbbá a szervezetek által közösen összeállított kiadvány megjelentetésének lehetősége is.

Hétagú Előkészítő Bizottságot választottak, tagjai:

Barlai Róbertné (Független Pedagógus Fórum), Horváth István/Ringhofer Ervin (Kollégiumi Szövetség), Ligeti Csákné (Budapesti Pedagógusok Szakmai Szervezete), Miklósi László (Történelemtanárok Egyesülete), Pecsénye Éva (Új Katedra), Várdai Márta (Pozitív Országos Szakmai Egyesület + egy fő (Közoktatási Szakértők Egyesülete).

Az Előkészítő Bizottság feladata egy olyan nyilatkozat megfogalmazása és eljuttatása, amely arra ad választ, hogy a szervezetek részt kívánnak-e venni ebben a szakmai-érdek-képviselői összefogásban, továbbá előkészít egy konferenciát, amelyre meghívják a nyilatkozó szervezeteket, amelynek során megtalálják a meg-

felelő szervezeti formát és kidolgozzák a további lépéseket.

Tájékoztatásul közöljük, hogy az Oktatási Minisztérium jelenlévő képviselője támogatásáról biztosította a szervezetek kezdeményezését. Annak reményében, hogy a Minisztérium és a szakmai szervezetek közötti együttműködés rendszeresebbé, hatékonyabbá válhat.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet minőségfejlesztési projektje

A minőségfejlesztés megyei rendszere

Cél: a szakmailag elfogadott, akkreditált minőségfejlesztési rendszerek korrekt, elfogulatlan közvetítése, a nevelőtestületek döntés-előkészítő folyamatainak segítése, a rendszerek auditálásában való részvétel, település szintű modellek kidolgozása.

Célcsoport: a megye közoktatási intézményei, fenntartói.

Rövid szakmai leírás

– írásbeli együttműködési megállapodás más szakmai szolgáltatókkal:

- Magyar Gallup Intézet – QPSA rendszer,
 - OKKER Pedagógiai Szolgáltató Intézet– OKAIM rendszer,
 - QUALITAS Vezetőképző, Tanácsadó és Szolgáltató Iroda – intézményfejlesztési és értékelési rendszer,
 - Humán Expanzió Tanácsadó Bt. – TQM rendszer;
 - a pedagógiai intézetek együttműködése keretében a CED-MPI holland–magyar minőségfejlesztési rendszerben fejlesztő munka,
 - referencia intézményekkel szerződés kötés,
 - az intézet mint szolgáltató szervezet minőségbiztosítása.
- Humán erőforrás-fejlesztés: 30 megyei szakember (intézeti dolgozó, szaktanácsadók, vezetők) kiképzése, a megyében a megyei szakemberek foglalkoztatása.

Tanfolyamok az 1999/2000. tanév 2. félévében

– Az iskola belső értékelési rendszerének kialakítása és fejlesztése. Feldolgozásra kerülnek az alábbi témák:

- a minőség-ellenőrzés mint a belső szabályozás eszköze,
 - a belső értékelési rendszer kapcsolata az iskola pedagógiai programjával,
 - az eredményességet befolyásoló iskolai tényezők feltárása.
- A minőség ellenőrzése és értékelése.

Feldolgozásra kerülnek:

- komplex nevelési–oktatási folyamatra, intézményre kiterjedő vizsgálatok,
- a pedagógiai program gyakorlati megvalósításának folyamatszerű értékelése,
- a tanulók mérése; mérési módszerek.

Akkreditált tanfolyamok a 2000/2001. tanévben:

- Pedagógiai értékelés a gyakorlatban,
- Vezetélméleti ismeretek,
- Az iskolavezetők lehetőségei az egyes tantárgyak tanításának irányításában és ellenőrzésében,
- Minőségbiztosítás az iskolában,
- Iskolavezetés a gyakorlatban.

Javasolt továbbképzéseink mindegyikét kihelyezett tanfolyamként is ajánljuk települési, kistérségi és intézményi megrendelőinknek egyaránt.

Intézményi finanszírozásból téríthető szolgáltatásaink

- Nevelőtestületeknek ajánljuk közoktatási partnereinkkel közös szervezésben:
 - A minőségbiztosítási rendszerek bemutatása, összehasonlító elemzése,
 - A referenciaiskolák rendszere,
 - A nevelési–oktatási intézmény mint szervezet klímavizsgálata,
 - A szervezetfejlesztés alapelemei,
 - Hogyan írjunk pályázatot? Pályázati technikák elsajátítása, a lehetőségek megismertetése,
 - Intézményi marketing,
 - Iskolai önértékelési rendszerek közvetítése.
- Intézményfenntartóknak, települési önkormányzatoknak ajánljuk:
 - Tervezési tanácsadás,

- Települési szintű pályázatok elkészítése, tanácsadás.

A minőségfejlesztés–minőségbiztosítás, valamint a szervezetfejlesztés témában

- ajánló bibliográfia összeállításával,
- a Honlapunkon minőségfejlesztési állandó rovat megjelentetésével

állunk megbízóink rendelkezésére.

Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet

Az Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet a Szociális és Családügyi Minisztérium tudományos, módszertani és továbbképző intézménye, amely 1998. január 1-jén alakult.

Az intézet célja, hogy a családok és gyermekek védelme, lehetőség szerint optimális életminősége elérése érdekében segítse a jogszabályokban és szakmai szabályokban meghatározott állami és önkormányzati feladatok közvetlen, illetve a civil szervezetekkel együttműködésben való megvalósítását, valamint támogassa az ellátó rendszer kiépítésével kapcsolatos szakmai munkát.

Az intézet szervezeti felépítése követi az 1997. évi XXXI. Gyermekvédelmi törvényben megjelölt tevékenységet és feladatokat. Kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. Részt vesz munkatársaival az UNESCO, az UNICEF, a WHO és más szervezetek munkájában.

Az intézet igazgatója: dr. Herczog Mária. Gazdasági igazgatóhelyettese: Hersics Lajosné.

Alapellátási Osztály I. Osztályvezető: Papp Krisztina.

Az osztály tevékenységi körét a gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó gyermekjóléti szolgálat/szolgáltatással, gyermekek átmeneti gondozásával (helyettes szülői ellátás, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona), a családsegítő szolgálatokkal és az iskolai gyermekvédelemmel kapcsolatos módszertani, képzési–továbbképzési, valamint szolgáltató, szakmai fejlesztő (kutatási), szakértői és ellenőrzési feladatok határozzák meg.

Alapellátási Osztály II. Osztályvezető: Korintus Mihályné dr.

Az osztály tevékenységi körét a személyes gondoskodás, a gyermekjóléti alapellátás keretébe tartozó, a gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsődékkel, családi napközikkel, házi gyermekfelügyelettel kapcsolatos módszertani, képzési–továbbképzési, valamint szolgáltató, szakmai fejlesztő (kutatási), szakértői és ellenőrzési feladatok határozzák meg.

Szakellátási Osztály. Osztályvezető: Domszky András

A Szakellátási Osztály tevékenységi körét a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátásokkal, így az otthont nyújtó ellátásokkal és a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatással, valamint a gyermekvédelmi rendszer részének tekintendő reszocializációs gondozással kapcsolatos módszertani, képzési–továbbképzési, valamint szolgáltató, szakmai fejlesztő (kutatási), szakértői és ellenőrzési feladatok határozzák meg.

Szervezési Osztály. Osztályvezető: dr. Magyar Gyöngyvér

Feladatai közé tartozik a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű nyilvántartási–információs rendszer országos bevezetésének előkészítése, a működtetés módszertani segítése. Az intézet hazai és nemzetközi, család- és gyermekvédelemre vonatkozó kutatási programjaival kapcsolatos adatgyűjtések megszervezése és végzése, számítógépes adatbázis kialakítása, a témával kapcsolatos elemzések, kimutatások készítése. Szervezi a gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás területén dolgozó szakemberek működési nyilvántartásának kialakítását, a kidolgozott nyilvántartási rendszert működteti. Működteti az intézet szakkönyvtárát és videotárát.

Gyermekjogi Osztály. Osztályvezető: dr. Vajna Virág

Működteti az Örökbefogadási Adatbankot. Közreműködik a hazai és a nemzetközi örökbefogadási gyakorlat egységesítésében, folyamatosan kapcsolatot tart az e körben tevékenységét kifejtő szakmai szervezetekkel. Közreműködik a területi gyermekvédelmi szakszolgálatoknál az örökbefoga-

dó szülők alkalmassági vizsgálatának egy-
segítésében. Részt vesz a család- és gyer-
mekvédelemmel kapcsolatos jogszabályter-
vezetek, módosítások kidolgozásában, gyer-
mekbántalmazással kapcsolatos megelőző,
képző és kutatási tevékenységben. Közremű-
ködik a családsegítés, gyermekjólét és gyer-
mekvédelem körébe tartozó új eljárások,
módszerek meghonosításában, a gyámügyi
igazgatással kapcsolatos módszertani felada-
tok meghatározásában.

Bölcsőde. Bölcsődevezető: Rónainé
Falusi Mária

Alapfeladata a 0–3 éves korú gyerme-
kek napközbeni ellátása, valamint ennek
keretében végzi a bölcsődébe felvett sérült
gyermekek integrált gondozását, korai fej-
lesztését. Az alapfeladat ellátása mellett
szolgáltatásokat nyújt, az iskoláskor előtti
gyermekek számára gyermekfelügyeleti cso-
portot és a 4 év alatti gyermekek és család-
juk számára játszócsoportot működtet. Játék-
és eszközkölcsonzót üzemeltet, szaktanács-
adásokat biztosít és szervez. Ellátja Pest
megye vonatkozásában a módszertani, to-
vábbképzési és a Pest Megyei Gyámhivatal
felkérésére a szakmai ellenőrzési feladato-
kat. Felkérésre konzultációs lehetőséget biz-
tosít az országban működő valamennyi böl-
csőde számára. Gyakorló területként szolgál
a csecsemő- és kisgyermeknevelő-gondozó
és a szakterülettel kapcsolatos egyéb képző
intézmények számára, valamint megfigye-
lési lehetőséget biztosít tudományos és ok-
tatási intézmények vizsgálataihoz.

Országos Család- és Gyermekevédelmi
Intézet

1134 Budapest, Tüzér utca 33–35.

Telefon: 320-2200, 320-2209

Fax: 465-6027

E-mail: care@mail.datanet.hu

Családpedagógiai szakkönyvek listája

Országos Családpedagógiai Konferencia
I. Püspökladány, 1993. Szerk.: Csizmadia
Ferencné. Kiadó: Budapesti Tanítóképző
Főiskola Továbbképző Központ, 1994.

Országos Családpedagógiai Konferencia
II. Aszód, 1994. Szerk.: Kiss Józsefné és

Csizmadia Ferencné. Kiadó: Családpeda-
gógiai Egyesület, 1994.

Országos Családpedagógiai Konferencia
III. Budapest, 1995. Szerk.: Dr. Bábosik
István és Csizmadia Ferencné. Kiadó: Csa-
ládpedagógiai Egyesület, 1996.

Hagyományok és értékek az ezredfordu-
ló pedagógiájában. Nemzetközi vitasorozat
Családpedagógiai Konferencia, Budapest,
1998. Konf. kötet. Szerk.: Cs. F.-né Nemes
Márta. Kiadó: Családpedagógiai Egyesü-
let, Bp., 1999, utánnomás kiadója: A Csa-
ládi Nevelésért Alapítvány, Bp., 1999.

Családpedagógiai ismeretek I. kötet.
Előadásanyag-gyűjtemény . Szerk.: Csiz-
madia Ferencné. Kiadó: Budapesti Tanító-
képző Főiskola Továbbképző Központ,
1994.

Családpedagógiai ismeretek II. kötet.
Előadásanyag-gyűjtemény . Szerk.: Csiz-
madia Ferencné. Kiadó: Budapesti Tanító-
képző Főiskola Továbbképző Központ,
1994.

Családpedagógiai Segédanyagok. Szerk.:
Csizmadia Ferencné és Kiss Józsefné.
Kiadó: Budapesti Tanítóképző Főiskola To-
vábbképző Központ, 1994.

A családról mint nevelőrendszeréről. Szer-
kesztő és szerző: Cs. F.-né Nemes Márta.
Kiadó: 5+2 Bt., Bp., 1995. Utánnomás
kiadója: A Családi Nevelésért Alapítvány,
Bp., 1995.

A sikeres családi élet titkai. Szerkesztő és
szerző: Cs. F.-né Nemes Márta. Kiadó:
A Családi Nevelésért Alapítvány, Bp., 1999.

A könyvek beszerezhetők a Családi Ne-
velésért Alapítványnál, 1026 Budapest, Orló
utca 11–15.

Közoktatási minőségbiztosítás

az OKKER-rel

Az OKKER – a hazai szakmai fejlesztő
műhelyek egyikeként – szakmai súlyának,
szolgáltatásai minőségével kivívott presztí-
zsének megfelelően részt kíván venni a köz-
oktatást érintő modernizációs folyamatok
kibontakoztatásában, a minőségpolitika ala-
kításában és érvényesítésében.

Az OKKER minőségbiztosítási filozófiájában alapvetően TQM elkötelezettségű. Fő elve az alkalmazkodás: adaptív minőségbiztosítással minden intézmény, intézményfenntartó egyedi célkitűzéseire, lehetőségeire és szükségleteire igazítja, adaptálja a minőségbiztosítást szolgáló tevékenységeit. Az oktatási–nevelési folyamatokban résztvevők érdekeltségére, elkötelezettségére épít. A korrekt önértékelést, önellenőrzést segíti. Fenntartók és intézményhasználók együttműködését szorgalmazza.

Az OKKER minőségbiztosítási szolgáltatásai sokoldalúak:

- intézményi minőségbiztosítási rendszerek kialakításában való szakértői részvétel, komplex szerviz;
- kompetenciafejlesztés; képzések, tréningek;
- egyéni tanácsadás;
- eszközfejlesztés;
- minőségbiztosítási eszközök (beleértve az értékelési–ellenőrzési eszközöket is) rendszerezett nyilvántartása, erről szóló folyamatos, szakszerű tájékoztatás;
- szakirodalmi tájékozódás, kutatás és tájékoztatás;

– kiadói és terjesztői tevékenység (kiadványok, módszertani füzet sorozat, periodika).

Feladatot vállal a minőségbiztosítási rendszer intézményei és fenntartói szintjein.

Tevékenységet mindenkinek felajánlja, s akik az együttműködés lehetőségével élni kívánnak, azoknak – megegyezés után – szolgáltatási eszköztárát készséggel bocsátja rendelkezésére. Ennek megfelelően kész iskolafenntartók, alapítványok, óvodák, iskolák, alapfokú művészetoktatási intézmények, nevelési tanácsadók, eltérő tantervű oktatási–nevelési intézmények, bentlakásos intézmények minőségbiztosítási folyamatainak beindításában és működtetésében nyújtott egyedi, illetve folytatólagos segítségre.

Kitüntetett figyelmet kíván fordítani azokra az intézményekre, területekre, melyek – bármely okból – korábban nem tájékozódtak innovációk, szakmai fejlesztő műhelyek segítségével, minőségbiztosítási rendszerek irányában.

Az OKKER minőségbiztosítási programjához jeles elméleti és gyakorlati szakemberek adják nevüket és szaktudásukat. A fejlesztő munkacsoport tagjai képzettek, magas szintű autonómiával és felelősséggel teljesítik vállalásaikat. A munkacsoport nyitott: a fejlesztések, képzések során kitűnt szakemberek folyamatosan csatlakozhatnak a munkához.

Az OKKER kölcsönös érdekeltségen alapuló tartós együttműködésre törekszik kapcsolatteremtést igénylő intézményfenntartókkal, intézményekkel és más minőségbiztosítási műhelyekkel. Készen áll integrált információs rendszer működtetésére – természetesen tiszteletben tartva a szerzői és egyéb jogokat, üzleti érdekeket; készen áll – a kölcsönös érdekeltség jegyében – tapasztalatainak rendszeres közreadására, cseréjére, összehangolt közös akciók kezdeményezésére, ezekben való részvételre.

A közoktatás fejlesztésének általános társadalmi-nemzeti érdekeit tekinti elsődlegesnek.